

دانشگاه اصفهان
دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه فلسفه

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس
کارشناسی ارشد رشته فلسفه علم

برنامه درسی کارشناسی ارشد فلسفه علم

الف - مقدمه و معرفی رشته:

ارزش تحقیقات و پژوهش های فلسفی در قلمرو فلسفه علم بر کسی پوشیده نیست. فلسفه علم هر چند به صورت معرفتی درجه دوم و رشته ای خاص در قرن بیستم شکل گرفت اما برخی از مباحث آن در فلسفه ارسطو و پیروان وی و نیز در فلسفه فیلسوفان مسلمان مورد بحث قرار گرفته است که از جمله می توان به موضوع ملاک تمایز علم تجربی از سایر علوم و نیز رابطه مشاهده با تئوری و حجیت یا عدم حجیت استقراء اشاره کرد که در بسیاری از آثار فیلسوفان مسلمان مسبق به سابقه است.

این مباحث پس از رنسانس علمی اروپا در آثار دکارت، هیوم، کانت احیاء و با فیلسوفان علم نوین در قرن بیستم نظیر همپل، پوپر، کون، لاکاتوش و... در قالب مکاتب نوین فلسفه علم در قلمرو معارف درجه دوم رشد یافت. مجموعه این تلاش ها فلسفه علم را به عنوان معرفتی مستقل، پدیده و پرکاربرد تثبیت کرده است به نحوی که امروزه اهمیت آن بر فیلسوفان و نیز اندیشمندان ریاضی و تجربی پوشیده نیست. بدون شک شناخت سابقه تاریخ علم در ایران و اسلام همچنین آشنایی با پیشرفت های نوین در این قلمرو گامی موثر در حوزه تحصیلات تکمیلی است.

ب - اهداف برنامه درسی :

اهداف این دوره را می توان به صورت زیر خلاصه نمود:

۱- احیاء و بازشناسی میراث فلسفی فیلسوفان مسلمان در این قلمرو

۲- احیاء و بازشناسی میراث علمی جهان اسلام و ایران

۳- ایجاد زمینه ای مناسب برای فراگیری مباحث نوین فلسفه علم و فلسفه ورزی در علم

۴- فراهم کردن زمینه های مناسب برای پژوهش های نوین و بحث های تطبیقی

۵- فراهم کردن زمینه های مناسب برای توسعه و گسترش تساهل اجتماعی

ج - طول دوره و شیوه اجرای آن:

طول دوره، مطابق آیین نامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی درسی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است و دروس به صورت واحدی ارائه می شود.

د - تعداد و نوع واحدهای درسی :

تعداد واحدها:

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی ارشد فلسفه علم ۳۲ واحد به شرح زیر است:

۱ - دروس اصلی - تخصصی ۲۰ واحد

۲ - دروس اختیاری ۸ واحد

۳ - پایان نامه تخصصی ۴ واحد

جدول دروس جبرانی (جدول شماره ۱)

نام درس	تعداد واحد	پذیرفته شدگان با مدرک
منطق جدید	۲	کارشناسی رشته های غیر فلسفه
فلسفه علم	۲	کارشناسی رشته های غیر فلسفه
تاریخ فلسفه یونان (ارسطو)	۴	کارشناسی رشته های غیر فلسفه
بیکن تا هیوم	۴	کارشناسی رشته های غیر فلسفه
تاریخ فلسفه جدید و معاصر	۲	کارشناسی رشته های غیر فلسفه
فلسفه اسلامی	۲	کارشناسی رشته های غیر فلسفه
فیزیک عمومی	۲	کارشناسی رشته های علوم انسانی
جمع کل دروس جبرانی	۱۸	

دروس جبرانی برای دانشجویان غیرمرتبط به تشخیص گروه آموزشی براساس آیین نامه دروس جبرانی، دروس جبرانی خود را صرفاً از مقطع کارشناسی اخذ می نمایند.

جدول دروس اصلی - تخصصی کارشناسی ارشد فلسفه علم (جدول شماره ۲)

ردیف	نام درس	واحد
۱	فلسفه غرب (۱)	۲
۲	فلسفه غرب (۲)	۲
۳	مکاتب فلسفه علم (۱)	۲
۴	مکاتب فلسفه علم (۲)	۲
۵	فلسفه علم (۱)	۲
۶	فلسفه علم (۲)	۲
۷	منطق جدید (۱)	۲
۸	منطق جدید (۲)	۲
۹	فلسفه اسلامی (۱)	۲
۱۰	فلسفه علم و متافیزیک	۲
۱۱	فیزیک و فلسفه	۲
۱۲	پایان نامه	۴
جمع کل دروس اصلی - تخصصی		۲۶ واحد

دانشجویان از جدول دروس اصلی - تخصصی حداکثر ۲۰ واحد اخذ می نمایند. و یکی از دروس ۲ واحدی این جدول به صورت شناور به تشخیص گروه آموزشی ارائه خواهد شد

جدول دروس اختیاری کارشناسی فلسفہ علم (جدول شماره ۳)

ردیف	نام درس	واحد
۱	منطق قدیم	۲
۲	مباحث ویژه در فیزیک نوین	۲
۳	جامعه شناسی معرفت	۲
۴	فلسفہ زیست شناسی	۲
۵	فلسفہ تکنولوژی	۲
۶	فلسفہ علوم اجتماعی	۲
۷	فلسفہ اقتصاد	۲
۸	فلسفہ ریاضی	۲
۹	فلسفہ غرب ۳ (فلسفہ تحلیلی)	۲
۱۰	نظریہ ها و مکاتب معرفت شناسی در قرن ۲۰	۲
۱۱	تاریخ علم جدید (۱)	۲
۱۲	تاریخ علم جدید (۲)	۲
۱۳	علم و دین	۲
۱۴	علم و اخلاق	۲
۱۵	مبانی فلسفی فیزیک کوانتومی (۱)	۲

۲	مبانی فلسفی فیزیک کوانتومی (۲)	۱۶
۲	فلسفه اسلامی ۲	۱۲
۲	فلسفه ذهن	۱۸
۲	فلسفه منطق	۱۹
۳۸ واحد	جمع کل	

دانشجو از جدول دروس اختیاری ملزم به گذراندن ۸ واحد درسی می باشد.
دانشجو میتواند به پیشنهاد استاد راهنما و تایید کمیته تحصیلات تکمیلی گروه حداکثر تا دو درس از سایر رشته ها و گرایش های مرتبط موجود در دانشگاه اخذ نماید.

فلسفه غرب (۱)
Western Philosophy (1)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اصلی - تخصصی	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی و تبیین مباحث مربوط به فلسفه طبیعت در فلسفه غرب (از ارسطو تا دوره جدید)

رئوس مطالب:

- بررسی و تحلیل دیدگاه فیلسوفان پیش سقراطی در مورد ماده المواد عالم (علیت مادی و علیت صوری)
- بررسی و تحلیل دیدگاه افلاطون در مورد علیت فاعلی
- بررسی و تحلیل دیدگاه ارسطو در مورد علیت غائی، ذاتی و عرضی، طبیعی و قسری، علی و اتفاقی
- بررسی و تحلیل دیدگاه آگوستین و اکوئیناس در مورد طبیعت، ذات، طبع، قسر، علت، معلول، قوه، فعل، حرکت و زمان
- بررسی و تحلیل و نقد دیدگاه ارسطو و پیروان ارسطو در قرون وسطی در مورد فارق علم تجربی از متافیزیک، رابطه مشاهده با تئوری و حجیت استقراء

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- خراسانی، ش. (۱۳۵۷). نخستین فیلسوفان یونان. تهران: انتشارات کتابهای جیبی.
- جینز، هـ (۱۳۶۱). فیزیک و فلسفه (ترجمه علیقلی بیانی). تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- ژیلسون، ا. (۱۳۷۹). روح فلسفه قرون وسطی (ترجمه علی مراد داودی). تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- هایز نبرگ، و. (۱۳۷۰). فیزیک و فلسفه (ترجمه محمود خاتمی). تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

فلسفه غرب (۲)
Western Philosophy (2)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اصلی - تخصصی	پیشنیاز: فلسفه غرب ۱

هدف درس:

بررسی و تبیین مباحث معرفت شناسی از آغاز تا پایان دوره جدید

رئوس مطالب:

- فیلسوفان نخستین و پیش فرض امکان شناخت
- سوفیست ها و تردید در مسئله اساسی امکان شناخت
- افلاطون و تحدید معرفت به علم به مثل
- ارسطو و امکان شناخت ذات
- شکاکان و تردید در مسئله اساسی امکان شناخت
- اکوئیناس و امکان شناخت
- اکام و اراده الهی
- نیکولای اوتر کورتی و محدود ساختن ملاک حقیقت، نیکولای کوزانوس و رد امکان دسترسی به حقیقت
- ظهور علم جدید و شک در دعاوی معرفتی مابعد الطبیعی
- دکارت (خصلت معرفت ریاضی، هندسه تحلیلی و اشراق ذهنی وحدت علوم، کوجیتو، توسل به علم کلام و اثبات وجود جهان عینی و اشیای مادی، کیفیات اولیه و ثانویه و چگونگی کسب معرفت درباره واقع)
- هیوم (اقسام ادراک، ملاک معنی داری، تصورات، اقسام احکام، چگونگی کسب معرفت درباره امور واقع، علیت و تحلیل آن)
- کانت (مقولات و اقسام آنها، احکام و اقسام آنها، عینیت، مابعدالطبیعه)
- فیخته و هگل

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- خراسانی، ش. (۱۳۵۷). نخستین فیلسوفان یونان. تهران: انتشارات کتابهای جیبی.
- ژیلسون، ا. (۱۳۷۹). روح فلسفه قرون وسطی، ترجمه علی مراد داودی، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- دکارت، ر. (۱۳۸۲). تأملات (ترجمه دکتر احمد احمدی). تهران: انتشارات سمت.
- کورنر، ا. (۱۳۶۴). فلسفه کانت. تهران: نشر آگاه.

- ورنو، ژ. (۱۳۷۰). پدیدار شناسی و فلسفه های هست بودن (ترجمه دکتر یحیی مهدوی). تهران: انتشارات خوارزمی.
- هاملین، د. و. (۱۳۷۴). تاریخ معرفت شناسی (ترجمه دکتر شاپور اعتماد). تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

مکاتب فلسفه علم (1)

The Schools of Philosophy of Science (1)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اصلی-تخصصی	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی و تبیین مکاتب فلسفه علم (پوزیتویسم، پوپر و لاکاتوش)

رئوس مطالب:

-فلسفه علم و مکاتب مختلف آن:

پوزیتویسم و نقدهای آن (ریشه های پوزیتویسم، مبانی معرفت شناسی، جملات پروتکل، معیار تمیز و فارق علم از غیر علم، متافیزیک و فلسفه)

- پارادوکس تایید، پارادوکس همپل، پارادوکس گودمن و تز دوئم - کواین

- پوپر و نقدهای آن (مقام کشف و مقام اثبات، معیار تمیز و فارق علم از غیر علم، رابطه مشاهده با تئوری، ابطال پذیری و تحلیل قیاسی آن، قواعد بازی علم)

- لاکاتوش و نقدهای آن (تئوری به مثابه ساختار، معیار تمیز و فارق علم از غیر علم، فرض های اساسی و فرض های معین، چگونگی تعدیل و اصلاح یک نظریه)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- چالمرز، آ. ف. (۱۳۷۸). چیستی علم. درآمدی بر مکاتب علم شناسی فلسفی (ترجمه سعید زیبا کلام). تهران: انتشارات سمت.

- کاپالدی، ن. (۱۳۷۷). فلسفه علم (ترجمه علی یاحقی). تهران: انتشارات سروش.

- گیلز، د. (۱۳۸۱). فلسفه علم در قرن بیستم (ترجمه حسن میاننداری). تهران: انتشارات سمت.

- Chalmers, A. F. (1939). What is this Thing Called Science? Australia. Mc Pherson's printing Group.

- Gillies, D. (1996). Philosophy of Science, logic and mathematics in the twentieth Century: Four Central Themes .

مکاتب فلسفه علم (۲)

The Schools of Philosophy of Science (2)

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی :- حل تمرین :-
نوع واحد : اصلی - تخصصی	پیشنیاز : مکاتب فلسفه علم ۱

هدف درس :

بررسی و تبیین مکاتب علم (کوهن، فایرابند با تاکید بر جامعه شناسی معرفت)

رئوس مطالب:

- کوهن و فایر آبند و نقد های آنها(رویکرد تاریخی به معرفت علمی، قیاس پذیری و سه مرحله رویکرد کوهن به آن، عقلانیت معرفت علمی، آنارشسیسم علمی)
- جامعه شناسی معرفت و پیشینه های آن
- سنت های کلاسیک و معاصر از مانهایم تا کوهن و از شوتر تا گارفینگل)
- نسبیست گرائی، تاریخ گرای، عقلانیت
- بررسی و نقد مکاتب معاصر در جامعه شناسی معرفت با توجه به زمینه های جامعه شناسی معرفت در نظر متفکران مسلمان (ابن خلدون، غزالی، اقبال لاهوری، علامه طباطبایی و...)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع :

- چالمرز، آ. ف. (۱۳۷۸). چیستی علم. درآمدی بر مکاتب علم شناسی فلسفی (ترجمه سعید زیبا کلام). تهران: انتشارات سمت.
- کاپالدی، ن. (۱۳۷۷). فلسفه علم (ترجمه علی یاحقی). تهران: انتشارات سروش.
- گیلز، د. (۱۳۸۱). فلسفه علم در قرن بیستم (ترجمه حسن میانمداری). تهران: انتشارات سمت.
- Chalmers, A. F. (2005). What is this Thing Called Science? Australia. Mc Pherson's printing Group.
- Gillies, D. (1996). Philosophy of Science, logic and mathematics in the twentieth Century: Four Central Themes .

فلسفه علم (۱)

Philosophy of Science (1)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اصلی - تخصصی	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی و تبیین مقولات فلسفه علم

رئوس مطالب:

- مدل های مختلف توضیح علمی (مدل استنتاجی - قانونی همپل، مدل وحدت بخشی ون فراسن، مدل علی، مدل استنتاج به بهترین تبیین)

- قوانین علمی (نظریه هیوم در باب قوانین، نظریه کلیات درباره قوانین، ضرورت گرایی در مورد قوانین)

- علیت (نظریه هیوم در باب علیت، علیت و شرطی های خلاف واقع، منفرد گرایان و علیت)

- انواع طبیعی (نظریات ذات نامی و ذات گرایانه در باب انواع، نظریه وصفی و علی ارجاع در مورد انواع)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- چالمرز، (۱۳۸۵). چیستی علم (ترجمه سعید زیبا کلام). تهران: انتشارات سمت.
- روزنبرگ، ا. (۱۳۸۴). فلسفه علم (ترجمه مهدی دشت بزرگی). موسسه فرهنگی طه.
- کاپالدی، ن. (۱۳۷۷). فلسفه علم (ترجمه علی حقی). تهران: انتشارات سروش.
- گیلیس، د. (۱۳۸۵). فلسفه علم در قرن بیستم (ترجمه حسن میانمداری). انتشارات طه.
- لازی، ج. (1380). درآمدی تاریخی به فلسفه علم (ترجمه علی پایا). تهران: انتشارات سمت

-Armstrong, D.(1983) What is a Law of Nature? Cambridge. Cambridge University Press.

-Ayer, A.J.(1998) What is a Law of Nature (in Curd & Cover eds)

-Bird, A. (1998). Philosophy of science. London & Newyork: Routledge. Chapter 2.

- Bird, A. (1998) Philosophy of Science, London & New York : Routledge. Chapter.

- Bird, A. (2005). The Dispositionalist Conception of Laws. Foundations of Science .

- Cartwright, N. (1983). How the Laws of Physics Lie, Oxford: Oxford University Press.

- Carroll, J. (1994). Laws of Nature, Cambridge: Cambridge University Press.

- Hempel & Oppenheim. (1948). Studies in the Logic of Explanation.
- Hume, D. Treatise, I.3, 14/15 , An Enquiry Concerning Human Understanding, section VII.
- Lipton, P. (1991). Inference to the Best Explanation London : Routledge.
- Lewis, D. (1973). Counterfactuals. Cambridge : Harvard University Press.
- Mumford, Stephen. (2004). Laws in Nature London : Routledge. Chapters 1-4.
- Psillos , S. (2003). Causation & Explanation Bucks: Acumen Chapter 3.
Boyd et al.
- Ruben, D. H. (1990). Explaining Explanation. London : Routledge.
- Van Fraassen, B. (1977). The Pragmatics of Explanation American Philosophical Quarterly 14: 143-150.
- Woodward, J. (2003) 'Scientific Explanation' Stanford Encyclopedia Online.

فلسفه علم (۲)
Philosophy of Science (2)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اصلی - تخصصی	پیشنیاز: فلسفه علم ۱

هدف درس:

بررسی و تبیین مقولات فلسفه علم

رئوس مطالب:

- تایید (تایید به عنوان رابطه ای منطقی، تایید به عنوان رابطه ای احتمالی، نظریات منطقی احتمال، تایید و بیز گرایان)
- واقع گرایی علمی
- آزمایش فکری
- تقلیل نظریات (مدل نیگل، انتقادات و مدل های جایگزین، ضد تقلیل گرایی - نظریه ها و مدل ها

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- پوپر، ک. (۱۳۷۰). منطق اکتشاف علمی (ترجمه سید حسین کمالی). تهران: انتشارات علمی فرهنگی.
- چالمرز، (۱۳۸۵). چیستی علم (ترجمه سعید زیبا کلام). تهران: انتشارات سمت.
- روزنبرگ، ا. (۱۳۸۴). فلسفه علم (ترجمه مهدی دشت بزرگی). موسسه فرهنگی طه.
- کاپالدی، ن. (۱۳۷۷). فلسفه علم (ترجمه علی حقی). تهران: انتشارات سروش.
- گیلیس، د. (۱۳۸۵). فلسفه علم در قرن بیستم (ترجمه حسن میاننداری). انتشارات طه.
- لازی، ج. □ □ □ (۱۳۷۷). درآمدی تاریخی به فلسفه علم (ترجمه علی پایا). تهران: انتشارات سمت

- Achinstein, P. (2006). The Book of Evidence. Oxford: OUP (esp. papers by Salmon, Goodman, Carnap, Achinstein and Glymour.)
- Earman, J. (1992). Bayes or Bust? A Critical Examination of Bayesian Confirmation Theory. Cambridge, Mass: MIT Press, esp. Ch. 1-3, 6.
- Goodman, N. (1983). Fact, Fiction and Forecast. Harvard: HUP (4th ed.), Ch. 3.
- Hempel, C G. (1948). 'Studies in the Logic of Confirmation' reprinted in Aspects of Scientific Explanation. (1965). New York: The Free Press, & London: Collier-Macmillan,
- Horwich, P. (1982) Probability and Evidence. Cambridge: CUP, esp. Ch. 1-4.

- Howson, C. & Urbach, P. (2007) *Scientific Reasoning: The Bayesian Approach*. La Salle: Open Court.
- Papineau, D.(ed). (1996) *Philosophy of Science*, Oxford: OUP.
- Churchland, P. M. (1979). *Scientific Realism and the Plasticity of Mind*. Cambridge: CUP.

منطق جدید (۱)
Symbolic Logic (1)

تعداد واحد نظری: ۲ واحد	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اصلی - تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی و تبیین منطق گزاره ها و منطق محمول هادر حوزه منطق جدید

رئوس مطالب:

- ساختار نحوی منطق گزاره ها به شیوه استنتاج طبیعی
- ساختار معنایی منطق گزاره ها
- ساختار نحوی منطق محمول ها به شیوه استنتاج طبیعی
- ساختار معنایی منطق محمول ها

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	-

منابع:

- حاج حسینی، م. (۱۳۸۱). آشنایی با منطق گزاره ها. اصفهان: انتشارات نقش جهان.
- موحد، ض. (۱۳۷۳). درآمدی به منطق جدید. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- نبوی، ل. (۱۳۷۷). مبانی منطق جدید، تهران: انتشارات سمت.

- Copi, I. (1969). Symbolic Logic . New York: Macmillan pub.
- Lemmon, E. J. (1965). Beginning Logic, Nelson , London.
- Fitch, F.B. (1952). Symbolic Logic< Ronald Press, New York.

منطق جدید (۲)
Symbolic Logic (2)

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی :- حل تمرین :-
نوع واحد : اصلی - تخصصی	پیشنیاز : منطق جدید ۱

هدف درس :

بررسی و تبیین برخی مقولات ویژه در منطق جدید که در فلسفه علم کاربرد دارد

رئوس مطالب:

- ترجمه جملات زبان طبیعی به زبان منطق جدید
- شرطی ها در منطق جدید
- شرطی های علی در منطق جدید و شروط صدق آنها
- شرطی های خلاف واقع در منطق جدید و شروط صدق آنها
- اهمیت شرطی های خلاف واقع برای تبیین تئوری های علمی
- قضایای موجهه در منطق جدید در نظام های مختلف
- سمانتیک قضایای موجهه در منطق جدید و شروط صدق آنها
- جهان های ممکن و مفهوم دسترسی، اهمیت مفهوم دسترسی برای حل برخی پارادوکس ها
- نظریه های صدق (مطابقت، هماهنگی، پراگماتیکی، سمانتیک و زاید بودن صدق) و تئوری معناداری
- استقرای ریاضی و دلیل حجیت آن در مقایسه با استقراء تجربی
- فراقضایای بهنجاری، سازگاری و تمامیت نظام های منطقی، - فراقضیه ناتمامیت گودل

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	-

منابع :

- هاک، س. (۱۳۸۲). فلسفه منطق (ترجمه محمد علی حجتی). تهران: انتشارات کتاب طه.
- موحد، ض. (۱۳۷۳). درآمدی به منطق جدید. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- نبوی، ل. (۱۳۷۷). مبانی منطق جدید، تهران: انتشارات سمت.

- Copi, I. (1969). Symbolic Logic . New York: Macmillan pub.
- Edwards, (1967). Encyclophedia of philosophy, collier, Macmillan .
- Fitch, F.B. (1952). Symbolic Logic< Ronald Press, New York.
- Lemmon,E. J. (1965). Begining Logic, Nelson , London.

- Lewis, D. (1973). Counterfactuals. Cambridge : Harvard University Press.
 - Mumford, Stephen. (2004). Laws in Nature London : Routledge. Chapters 1-4.
 - philosophy of science. Vol. 15. No. 2. (Apr, 1948). 135- 175. (Jstor & Course booklet).
 - Psillos , S. (2003). Causation & Explanation Bucks: Acumen Chapter 3.
- Boyd et al.
- Ruben, D. H. (1990). Explaining Explanation. London : Routledge.

فلسفه اسلامی (۱)
Islamic Philosophy (1)

تعداد واحد نظری: ۲ واحد	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اصلی - تخصصی	پیشیناز: -

هدف درس:

بررسی و تبیین مباحث معرفت شناسی در فلسفه اسلامی

رئوس مطالب:

- کلیات (تعریف فلسفه، موضوع فلسفه، غایت فلسفه، معرفی مکاتب مختلف فلسفه اسلامی: مشاء، اشراق، متعالیه، ایده آلیسم و رئالیسم)
- مباحث معرفت شناسی، اقسام شناخت (حضور و حصولی)، اقسام علم حصولی (تصور و تصدیق)
- انواع تصور و تصدیق، اقسام ادراک (حسی، خیالی و عقلی)
- اقسام ادراک عقلی (معقولات اولی، معقولات ثانی فلسفی، معقولات ثانی منطقی)
- وجود ذهنی و بیان دیدگاه های مختلف (ابن سینا؛ سهروردی، فخر رازی، خواجه نصیر الدین ... تا ملاصدرا)
- بیان دیدگاه های فیلسوفان مسلمان در نقد ایده آلیسم، تجربه گرایی و تحلیل نظر فیلسوفان مسلمان در باره عقل گرایی و مبنا گرایی
- اعتباریات

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- طباطبایی، م. ح. (۱۴۱۵هـ.ق). بدایه الحکمه. قم: موسسه نشر اسلامی.
- طباطبایی، م. ح. (۱۴۱۵هـ.ق). نهایی الحکمه. قم: موسسه نشر اسلامی.
- مصباح، م. ت. (۱۳۷۴). آموزش فلسفه، تهران: سازمان تبلیغات اسلامی.
- مطهری، م. (۱۳۷۵). شرح مبسوط منظومه. قم: انتشارات صدرا.

فلسفه علم و متافیزیک
Philosophy of Science and Metaphysics

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اصلی - تخصصی	حل تمرین:-
	پیشنیاز: -

هدف درس:

شناخت و تحلیل برخی از مباحث متافیزیکی ضروری برای دانشجویان رشته فلسفه علم

رئوس مطالب:

- متافیزیک چیست؟
- مسئله کلیات
- این همانی و مسئله تغییر
- زمان و تغییر
- مکان: نسبی یا مطلق
- ذات گرایی و ضرورت
- اراده آزاد

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- پاپکین، ر. (۱۳۷۵). متافیزیک و فلسفه معاصر. تهران. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
شاله، ف. (۱۳۳۸). □ متافیزیک یا فلسفه اولی (مترجم عبد الحسین نیک گهر). نشر چهر.
فولکیه، پ. (۱۳۴۷). فلسفه عمومی یا مابعد الطبیعه. انتشارات دانشگاه تهران.
وال، ژ. (۱۳۷۰). بحث در مابعد الطبیعه. ترجمه یحیی مهدوی. انتشارات خوارزمی.
-Armstrong, D. (1999). A Theory of Universals. London.Routledge.
-Flood, R. Lockwood, M. (eds),(2002). The Nature of Time. Cambridge. CUP.

- Grayling, A. (2006). *Philosophy: A Guide through the Subject*, the section on. Macmillan.
- Laurence, S. Macdonald, C.(2000). *Contemporary Readings in the Foundations of Metaphysics*. Berkley, CA. University of California Press.
- Sklar, L. (1974). *Space, Time and Spacetime*. University of California .
- Smart, J.C.C. (ed). *Problems of Space and Time* (Macmillan, 1964)

فیزیک و فلسفه
Physics and Philosophy

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین:
نوع درس: اصلی - تخصصی	پیشیاز: -

هدف درس :

تحلیل فلسفی دانش فیزیک از جنبه واقع‌گرایی

رئوس مطالب :

ضرورت تحلیل فلسفی در فیزیک، شناخت شناسی قرن بیستم، جنبه‌های فلسفی عدم قطعیت رابطه‌ی ریاضی و فیزیک معاصر
ماده‌گرایی و نوماده‌گرایی در فیزیک معاصر و تحلیل فلسفی آن
واقع‌گرایی در فیزیک معاصر
علیت و پیش‌گویی پذیری
مفهوم تبیین در فیزیک معاصر (مکانیک کوانتومی و نسبیت)
رابطه‌ی ذهن و عین (با تاکید بر نقش مشاهده‌گر در مکانیک کوانتومی و نظریه نسبیت)
راهبردهای فیزیک معاصر در رابطه عینیت و آگاهی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	*	-	*

منابع :

جینز، ج. (۱۳۸۱). فیزیک و فلسفه (مترجم علیقلی بیانی). تهران: انتشارات علمی فرهنگی.

-d'Espagant, B. (2006) On Physics and Philosophy, Princeton University Press.

- Omnes, R. (2005) Converging Realities, Princeton University Press.

منطق قدیم
Ancient Logic

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی و تحلیل مباحث معرفت و حجت در منطق سنتی

رئوس مطالب:

- تعریف منطق
- فایده و غایت منطق
- مبحث الفاظ (اقسام لفظ، نظریه دلالت و اقسام دلالت، اقسام مفهوم کلی و جزئی، جنس، فصل، نوع، عرض عام و عرض خاص)
- مبحث تعریف (شرایط تعریف، اقسام تعریف در منطق سنتی، حد تام و ناقص، رسم تام و ناقص، نقد مبحث تعریف در منطق سنتی)
- مبحث حجت (اقسام قضیه، مبحث عکس، مرجع تقابل، قیاس و انواع آن، اعتبار قیاس به روش های مختلف)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*		*	-

منابع:

- اژه ای، م. (۱۳۷۷). مبانی منطق قدیم. تهران: انتشارات سمت.
- خوانساری، م. (۱۳۶۱). منطق صوری، تهران: انتشارات آگاه.
- مظفر، م. ر. (1388) المنطق. بیروت، مطبعه النعمان
- مظفر، م. ر. (1404) منطق. (ترجمه منوچهر صانعی دره بیدی). انتشارات حکمت.
- Copi, I. (1969). An Introduction to Logic . New York: Macmillan pub.

مباحث ویژه در فیزیک نوین
Special Topics in Modern Physics

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین:
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس :

معرفی مهمترین مباحث فیزیک نوین با تاکید بر جنبه های بنیادی و بدون به کارگیری ریاضی پیشرفته

رئوس مطالب :

مروری بر فیزیک کلاسیک (ذرات و امواج)
آشنایی مبانی مکانیک کوانتومی
آشنایی مبانی نظریه نسبیت خاص و عام
آشنایی با مبانی کیهان شناسی نوین
آشنایی با مبانی فیزیک ذرات بنیادی
آشنایی با مبانی نظریه احتمال و مکانیک آماری

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	*	-	*

منابع :

- کرین، کنت اس. (۱۳۸۹) فیزیک جدید، مرکز نشر دانشگاهی (مترجم: منیژه رهبر، بهرام معلمی)
- اوهانیان، هانس سی. (۱۳۷۲) فیزیک نوین، کتاب ماد (مترجم: جلال الدین پاشایی راد، بهرام معلمی)

- Davies, P. (1989) Editor, The New physics, Cambridge University Press.

جامعه‌شناسی معرفت
Sociology of Knowledge

تعداد واحد نظری: ۲ واحد	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی و تبیین مباحث جامعه‌شناسی معرفت از دیدگاه فیلسوفان علم

رئوس مطالب:

- تعریف جامعه‌شناسی معرفت و تفاوت آن با جامعه‌شناسی علم
- پیشینه جامعه‌شناسی معرفت
- معرفی دیدگاه‌های مختلف در مورد جامعه‌شناسی معرفت (مارکس، ماکس شلر، کارل مانهایم، امیل دورکیم، ماکس وبر، ویلن، کاسیرر، زنایکی، مرتسن، و میشل فوکو)
- رشته‌های فرعی جامعه‌شناسی معرفت (جامعه‌شناسی علم و تکنولوژی، جامعه‌شناسی هنر و ادبیات، جامعه‌شناسی معرفت شناسی دینی)
- دیدگاه‌های انتقادی به جامعه‌شناسی معرفت
- زمینه‌های جامعه‌شناسی معرفت نزد متفکران مسلمان (ابن خلدون، غزالی، اقبال لاهوری، علامه طباطبایی و...)
- پیشنهاد جامعه‌شناسی معرفت بر اساس مبانی فلسفه اسلامی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- برگر، پ. (۱۳۷۵). ساخت اجتماعی واقعیت در جامعه‌شناسی شناخت (ترجمه فریبرز مجیدی). تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- علیزاده، ع. ر. (۱۳۸۸). جامعه‌شناسی معرفت (زیر نظر دکتر محمد توکلی). قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- گلوور، د. (۱۳۸۸). جامعه‌شناسی معرفت و علم (ترجمه شاپور بهیان و...). تهران: انتشارات سمت.
- مانهایم، ک. (۱۳۸۰). مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی شناخت (ترجمه فریبرز مجیدی). تهران: انتشارات سمت.
- مولکی، م. (۱۳۷۶). علم و جامعه‌شناسی معرفت (ترجمه حسن کچوئیان). تهران: نشر نی.
- Hamilton, p. (1977). knowledge and social structure, routledge 8, kegan pall, London.
- Mannheim, K. (1959). Essays on the sociology of Knowledge, routledge 8, Kegan pall ltd.

- Stark, W. (1960). The sociology of Knowledge. Routledg and kegan paul. London.
- Scheler, M. (1992). On feeling, knowing, and valuing, the university of Chicago press.
- Tavakol, M. (1987). Sociology of Knowledge, The oretical problems, sterling publishers private limited.

فلسفه زیست شناسی
Philosophy of Biology

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی :-
نوع واحد: اختیاری	حل تمرین :-
	پیشنیاز :-

هدف درس :

بررسی و تبیین برخی مفاهیم و نظریات زیست شناسی که مبنای نتیجه متافیزیکی دارند

رئوس مطالب:

- نظریه داروین و نتایج فلسفی نظریه تکامل
- تکامل موجیتی یا غیر موجیتی
- انتخاب طبیعی و تصادفی
- انتخاب طبیعی و نظریه نیروها
- تعبیر احتمالی برای نظریه تکامل
- رقبای نظریه تکامل
- طرح تکاملی در مقابل طرح هوشمندانه تطبیق گرایی
- پیچیدگی، خود سازماندهی و سطوح تحلیل
- کارکرد زیست شناختی
- واحدهای انتخاب ژن ها و ارگانیسم
- پیچیدگی و ابر ارگانیسم
- تحویل، موضع مندل در قبال مولکول ها
- چالش رشدی
- رفتار شناختی حیوانات
- ماهیت تبیین در علوم زیستی اخلاق تکاملی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- Andrew Foley, R. (2003). Principles of Human Evolution . Wiley Black well .
- Futuyma, D. (1998). Evolutionary Biology (3rd Edition), Sinauer Associates.
- Scott r. Freeman, S. Herron, J. (2003). Evolutionary Analysis, Prentice Hall.
- Sober, E. (2000). Philosophy of Biology, Westview Press .

فلسفه تکنولوژی
Philosophy of Technology

تعداد واحد نظری ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی و تبیین فرآیند شکل گیری تکنولوژی و نسبت آن با علم، فرهنگ و فلسفه

رئوس مطالب:

- نگاهی تاریخی به فرآیند شکل گیری مفهوم تکنولوژی
- تخرن نزد یونانیان (افلاطون و ارسطو)
- مفهوم دوگانه تخرن به مثابه فن و هنر
- نسبت تخرن با اییستم (شناسایی)
- نسبت تخرن با حقیقت
- فن و هنر در سنت شرق (هند، چین، اسلام)
- مفهوم فن، عمل و ساختن در فلسفه های هند و چین
- مفهوم فن، عمل و ساختن در عرفان اسلامی
- تکنولوژی در دوره جدید
- نسبت تکنولوژی و علم
- نسبت تکنولوژی و فلسفه علم
- نسبت نگاه تکنیکی به موجودات با رهیافت علمی به موضوعات به مثابه مدل سازی
- مدیریت تکنولوژی
- تکنولوژی و فرهنگ
- ارزشی بودن یا ارزشی نبودن تکنولوژی
- ابعاد اخلاقی تکنولوژی های جدید اطلاعات
- ارتباط تکنولوژی با علم جدید
- تأمل فلسفی بر تکنولوژی
- تکنولوژی و از خود بیگانگی نزد هگل و مارکس
- عقلانیت ابزاری و تکنولوژی نزد ماکس وبر
- نسبت تکنولوژی با حقیقت در نظر هیدگر

- تأملات پست مدرن به تکنولوژی: فوکو، دریدا و...

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- افلاطون. (بی تا). جمهوریت. تهران: انتشارات سپهر.
- افلاطون. (۱۳۵۰). مجموعه آثار (ترجمه محمد حسن لطفی). تهران: انتشارات ابن سینا.
- ارسطو. (۱۳۶۶). متافیزیک (ترجمه شرف الدین خراسانی). تهران: انتشارات گفتار.
- ارسطو. (۱۳۳۵). فن شعر (ترجمه عبدالحسین زرین کوب). تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- احمدی، ب. (۱۳۷۹). مارکس و سیاست مدرن. تهران: نشر مرکز.
- ایدی، ر. (۱۳۷۷). فلسفه تکنولوژی (ترجمه شاپور اعتماد). تهران: نشر مرکز.
- برت، آ. (۱۳۶۹). مبادی مابعدالطبیعی علوم نوین (ترجمه عبدالکریم سروش). تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- شایگان، د. (۱۳۷۵). ادیان و مکتبهای فلسفی هند. تهران: امیر کبیر.
- شایگان، د. (۱۳۸۷). آیین هند و عرفان اسلامی (ترجمه جمشید ارجمند). تهران: انتشارات فرزانه.
- مارکس، ک. (۱۳۷۷). دستنوشته های اقتصادی و فلسفی ۱۸۴۴ (ترجمه حسن مرتضوی). تهران: انتشارات آگاه.
- هگل، گ. (۱۳۶۷). پدیدار شناسی جان (ترجمه باقر پرهام). تهران: نشر انزلی.
- Habermas, J. (1970). Technology and science as Ideology, in toward a rational society . Boston: Beacon press.
- Inde, D. (1990). Technology and the lifeworld: From garden to earth, Bloomin gton. India university press .
- Sehummer, J. (2001). Aristo tle on technology and nature, in philo sophia naturalis 38 (105-120).
- Skolimowski, I. (1966). The struetvre of thinking in the chnology, in technology and culture 7: (371- 383).

فلسفه علوم اجتماعی
Philosophy of Social Science

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی و تبیین مسائل فلسفه علوم اجتماعی

رئوس مطالب:

- منشاء فلسفه علوم اجتماعی
- نظریه طبیعت گرایانه و هرمنوتیکی اجتماعی
- ماهیت واقعیت های اجتماعی
- قوانین اجتماعی
- تحویل گرایی و فرد گرایی در روش شناسی
- تبیین در علوم اجتماعی (تبیین های تکاملی، ساختاری و کارکردی)
- معقولیت و نسبی گرایی
- مدل های عقلانیت
- نقش ارزش ها در علوم اجتماعی
- مسائل فلسفی علوم اجتماعی خاص مانند انسان شناسی، جامعه شناسی و اقتصاد
- علوم اجتماعی و طبیعی
- نظریه بازی ها و نتایج فلسفی آن

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- Brian, F. (1996). Contemporary Philosophy of Social Science: A Multicultural Approach. Blackwell.
- Hollis, M. (1994). The Philosophy of Social Science. An Introduction Cambridge .
- Putnam, H. (1999). Meaning and the Moral Science. London.- Rosenberg, A. (1988). Philosophy of Social Science. Oxford.

فلسفه اقتصاد
Philosophy of Economics

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی و تبیین مسائل فلسفه اقتصاد

رئوس مطالب:

پیدایش و سیر تحول فلسفه اقتصاد

- مدل ها و نظریه ها

- تبیین و ایده آل سازی در اقتصاد

- آزمون نظریه ها و مدل های اقتصاد

- استدلال علی در اقتصاد

- موضوعاتی در اقتصاد تجربی

- موضوعاتی در تصمیم گیری

- نظریه بازی ها

- نظریه انتخاب اجتماعی

- طراحی و بازار

- رفاه و سود گرایی

- آزادی و ظرفیت ها

- مفهوم برابری

- نظریه های عدالت توزیعی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- Becker, G. (1976). The Economic Approach to Human Behavior. Chicago: University of Chicago Press.

- Blaug, M. (1992). *The Methodology of Economics: Or How Economists Explain*. 2nd edn. Cambridge: Cambridge University Press.
- Boland, L. (1982) . *The Foundations of Economic Method*. London: George Allen & Unwin.
- Boland, L.(1989). *The Methodology of Economic Model Building: Methodology after Samuelson*. London: Routledge.
- Boland, L. (1992). *The Principles of Economics: Some Lies My Teachers Told Me*. London: Routledge.
- Davis, J., D.W. Hands, and U. Mäki (eds.). (1998) . *The Handbook of Economic Methodology*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Fleetwood, S. (ed.)(1999). *Critical Realism in Economics: Development and Debate*. London: Routledge.
- Hausman, D. (1992a). *Essays on Philosophy and Economic Methodology* . Cambridge: Cambridge University Press.
- Hausman, D. (ed.)(2008b). *The Philosophy of Economics: An Anthology*. 3rd edn. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lawson, T. (1997). *Economics and Reality* . London: Routledge.
- Machlup, F.(1978). *Methodology of Economics and Other Social Sciences*. New York: Academic Press.
- Mäki, U. (ed.)(1991). *Fact and Fiction in Economics: Models, Realism and Social Construction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mirowski, P. (2002) . *Machine Dreams: Economics Becomes a Cyborg Science*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mises, L. von. (1981). *Epistemological Problems of Economics*, trans. G. Reisman. New York: New York University Press.

فلسفه ریاضی
Philosophy of Mathematics

تعداد واحد نظری: ۲ واحد	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اختیاری	پیشیناز:-

هدف درس:

بررسی و تبیین مبانی ریاضی با تکیه بر روش تحلیلی فلسفی

رئوس مطالب:

- عدد، ترتیب، اعداد طبیعی، گویا، حقیقی، مختلط، اعداد اصلی نامتناهی
- حدود و پیوستگی
- توابع گزاره ها
- افلاطون گرایی
- مبانی منطق گرایی ریاضیات
- مبانی صورت گرایی ریاضیات
- مبانی شهود گرایی ریاضیات
- ناتمامیت گودل و پیامدهای فلسفی آن
- قضیه چرچ
- قضیه اسکولم

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	-

منابع:

- Benacerraf, P. Putnam, H. (1981). Philosophy of Mathematics: Selected Readings. Oxford.
- crossley. (1072). What is Mathematical logic. Oxford university press.
- Dummett, M. (1976) 'Elements of Intuitions, Oxford University press.
- Davies, P. J. Hirsch, R. (1995) The Mathematical Experience, Descartes' Dream.
- Gottlob, F. (1991). Foundations of Arithmetic, trans. by Austin. London . Oxford.
- Goosteen . (1965). Essays in the Philosophy of Mathematics. Leicester university press.

فلسفه غرب ۳ (فلسفه تحلیلی)
Western Philosophy 3 (Analytic Philosophy)

تعداد واحد نظری: ۲ واحد	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: فلسفه غرب ۲

هدف درس:

تبیین و نقد فلسفه های تحلیلی در قرن بیستم

رئوس مطالب:

- تعریف فلسفه تحلیلی و حوزه ها و گرایش های متنوع آن
- فرگه (ابداع منطق ریاضی، تحلیل قضایا، تحویل ریاضیات به منطق)
- مور (مفهوم تحلیل، صدق، معنای گزاره ها)
- راسل (اتمیسم منطقی، گرایش به ریاضیات و منطق، توصیفات معین)
- ویتگنشتاین متقدم و نظریه تصویری، زبان ایده آل و فلسفه
- ویتگنشتاین متاخر و تحلیل زبان
- حلقه وین، پوزیتویسم منطقی، نقد پوزیتویسم
- رایل فلسفه و زبان عادی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- آسترول، آ. (۱۳۸۳). فلسفه تحلیلی در قرن ۲۰ (ترجمه فریدون فاطمی). تهران: نشر مرکز.
- پایا، ع. (۱۳۸۲). فلسفه تحلیلی مسائل و چشم اندازها. تهران: طرح نو.

- Bealer, George. (1998). "Intuition and the Autonomy of Philosophy". In M. DePaul & W. Ramsey (eds.) ,pp. 201–239.
- Beaney, Michael. (2003). "Analysis". The Stanford Encyclopedia of Philosophy
- Bertolet, Rod. (1999). "Theory of Descriptions". Entry in The Cambridge Dictionary of Philosophy, second edition. New York: Cambridge University Press.

- Chalmers, David. (1996). *The Conscious Mind: In Search of a Fundamental Theory*. Oxford: Oxford University Press.
- DePaul, M. & Ramsey, W. (eds.). (1998). *Rethinking Intuition: The Psychology of Intuition and Its Role in Philosophical Inquiry*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Foley, Richard. (1999). "Analysis". Entry in *The Cambridge Dictionary of Philosophy*, second edition. New York: Cambridge University Press.
- Jackson, Frank. (1998). *From Metaphysics to Ethics: A Defense of Conceptual Analysis*. Oxford: Oxford University Press.
- Margolis, E. & Laurence, S. (2006). "Concepts". *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* .
- Ramsey, William. (1998). "Prototypes and Conceptual Analysis". In M. DePaul & W. Ramsey (eds.) (1998), pp. 161–177.
- Stich, Stephen. (1998). "Reflective Equilibrium, Analytic Epistemology, and the Problem of Cognitive Diversity". In DePaul and Ramsey (eds.) (1998), pp. 95–112.
- Wittgenstein, Ludwig (1953). *Philosophical Investigation* ,Cambridge University Press.

نظریه ها و مکاتب معرفت شناسی در قرن بیستم
Theories of Knowledge and Epistemological Schools
In 20th Century

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی :- حل تمرین :-
نوع واحد : اختیاری	پیشنیاز :-

هدف درس :

تبیین و تحلیل نظریه ها و مکاتب معرفت شناسی در قرن بیستم

رئوس مطالب:

- معرفت شناسی و تعریف و مسائل آن
- مکاتب مختلف معرفت شناسی
- نظریات توجیه: الف) نظریه های درون گرایانه باور محور (مبنا گرایی و انسجام گرایی). ب) نظریه های برون گرایانه غیر باور محور (واقع گرایی، اعتماد گرایی، احتمال گرایی و نظریه علی)
- مبنا گرایی کلاسیک: شامل عقل گرایان (دکارت و لایب نیتز) و تجربه گرایان (لاک، هیوم، بارکلی)
- مبنا گرایی معاصر (چیزلم، لوئیس، راسل، آیر، توماس رید، آرمسترانگ، رامبرت، آلستون، کونیتن و پلانیتجا)
- انسجام گرایی برادلی
- تفاوت های مبنا گرایی و انسجام گرایی
- نقد و بررسی مبنا گرایی و انسجام گرایی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع :

- پلانیتینجا، آ. لرتستورف. ن. (۱۳۸۱). ایمان و عقلانیت (ترجمه بهناز صفری میان رشیدی). قم: انتشارات اشراق.
- پالوک، ج. (۱۳۸۲). مفاهیم بنیادین در معرفت شناسی (ترجمه محمد حسین زاده). تهران: زلال کوثر.
- پویمن، ل. پ. (۱۳۸۲). نظریه شناخت (ترجمه رضا محمد زاده). تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق.
- چیزلم، ر. (۱۳۷۸). نظریه شناخت (ترجمه مهدی دهباشی). تهران: انتشارات حکمت.
- جوادی، م. (۱۳۸۱). الوین پلانیتینگا و معرفت شناسی . پژوهش های فلسفی - کلامی « بهار و تابستان شماره ۱۱ و ۱۲

- کاپلستون، ف. (۱۳۶۲). تاریخ فلسفه (ترجمه جلال الدین مجتبوی). ج ۴. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- دهباشی، م. (۱۳۸۶). پژوهشی تطبیقی در هستی شناسی و شناخت شناسی ملاصدرا و وایتهد. تهران: نشر علم.
- Audi, R. (2003). Epistemology A Contemporary Introduction to Theory of Knowledge. London: Routledge.
- Fumerton, R. (2006). Epistemology. Oxford: Blackwell.
- Kim, J. Sosa. E. (eds.) (2000) Epistemology: Antalogy , Oxford: black well.

تاریخ علم جدید (۱)
History of Science (1)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی و تبیین مباحث تاریخ علم از رنسانس تا اواخر قرن ۱۹

رئوس مطالب:

- رنسانس و نتایج آن
- انقلاب در نجوم گالیله
- ویلیام هاروی
- نجوم کوپرنیکی
- فلسفه تجربی و فلسفه مکانیکی
- بیکن و دکارت
- سنتز نیوتنی
- ضرورت نهادهای علمی
- روشنگری و نیوتن گرایی
- انقلاب در شیمی
- علوم زیستی قرن ۱۸ (بافن، لامارک و لینائوس)
- زمین شناسی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- الگود، س. (۱۳۸۵). تاریخ پزشکی ایران و سرزمین های خلافت شرقی (ترجمه باهر فرقانی). تهران: امیر کبیر.
- برنال، ج. (۱۳۵۴). علم در تاریخ. تهران: امیر کبیر.
- دامپی. ی. (۱۳۷۱). تاریخ علم. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).

- رنان، ک. (۱۳۶۶). تاریخ علم کمبریج. تهران: نشر مرکز.
- سارتون، ج. (۱۹۵۷). تاریخ علم، علم قدیم تا پایان دوره پلائی یونان، تهران: امیرکبیر.
- سارتون، ج. (۱۳۵۳). مقدمه بر تاریخ علم، تهران: وزارت علوم و آموزش عالی.
- سارتون، ج. (بی تا). علم قدیم و تمدن جدید، مشتمل بر اقلیدس و زمان او، بطليموس و زمان او، پایان علم و فرهنگ یونانی. تهران: نشر طهوری.
- سارتون، ج. (۱۳۳۹). شش بال، مردان علم در رنسانس.
- سارتون، ج. (۱۳۴۳). سرگذشت علم. تهران: نشر جیبی.
- فائق، ا. (۱۳۷۱). آشنایی با نامداران علم و ادب و هنر و تاریخ. تهران:
- فرشاد، م. (۱۳۶۵). تاریخ علم در ایران. تهران: امیرکبیر.
- فنتمر، گ. (بی تا). پنج هزار سال پزشکی (ترجمه سیاوش آگاه). تهران: انتشارات علمی فرهنگی.
- کلاولین، م. (۱۳۷۴). گالیه (گوشه هایی از زندگی و آثار او). تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- معصومی، ع. (۱۳۷۸). فرهنگنامه چهرهای برتر علمی و فرهنگی تاریخ ایران. تهران: نشر آستان قدس رضوی.
- مولیائی، م. م. (۱۳۷۳). شرحی بر زندگانی دانشمندان برجسته تاریخ: ستارگان آسمان علم و ادب و هنر. تهران: نشر علم و ورزش.
- هلزی هال، ل. (۱۳۶۶). تاریخ و فلسفه علم. تهران: سروش (انتشارات صدا و سیما).

- Applebaum, W. ed. (2000). Encyclopedia of the Scientific Revolution: From Copernicus to Newton. New York: Garland.
- Cohen, H. (1994). The Scientific Revolution: A Historiographical Inquiry. Chicago:University of Chicago Press.
- Hall, A. R.(1983). The Revolution in Science, 1500–1750. New York and London: Longman.
- Henry, J. (2002). The Scientific Revolution and the Origin of Modern Science. Houndmills,England and New York: Palgrave.
- Rossi, P. (2001). The Birth of Modern Science. Translated by Cynthia De Nardi Ipsen. Oxford: Blackwell Publishers.
- Shapin, S. (1996). The Scientific Revolution. Chicago: University of Chicago Press,
- Taton, René, ed. (1964).The Beginnings of Modern Science: From 1450 to 1800. Translated by A. J. Pomerans. London: Thames and Hudson.

تاریخ علم جدید (۲)
History of Science (2)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشیناز: تاریخ علم جدید ۱

هدف درس:

بررسی و تبیین مباحث تاریخ علم در قرن ۱۹ و ۲۰

رئوس مطالب:

- نظریه تکاملی داروین
- پیامدهای نظریه تکاملی داروین
- تحول در علوم اجتماعی
- رابطه علم و دین در قرن ۱۹
- انقلاب نسبیستی
- انقلاب کوانتومی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- الگود، س. (۱۳۸۵). تاریخ پزشکی ایران و سرزمین های خلافت شرقی (ترجمه باهر فرقانی). تهران: امیر کبیر.
- برنال، ج. (۱۳۵۴). علم در تاریخ. تهران: امیر کبیر.
- دامپی، ی. (۱۳۷۱). تاریخ علم. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
- رنان، ک. (۱۳۶۶). تاریخ علم کمبریج. تهران: نشر مرکز.
- سارتون، ج. (۱۹۵۷). تاریخ علم، علم قدیم تا پایان دوره طلایی یونان، تهران: امیر کبیر.
- (۱۳۵۳). مقدمه بر تاریخ علم، تهران: وزارت علوم و آموزش عالی.
- (بی تا). علم قدیم و تمدن جدید، مشتمل بر اقلیدس و زمان او، بطليموس و زمان او، پایان علم و فرهنگ یونانی. تهران: نشر طهوری.
- (۱۳۳۹). شش بال، مردان علم در رنسانس.

- (۱۳۴۳). سرگذشت علم. تهران: نشر جیبی.
- فائق، ا. (۱۳۷۱). آشنایی با نامداران علم و ادب و هنر و تاریخ. تهران:
- فرشاد، م. (۱۳۶۵). تاریخ علم در ایران. تهران: امیرکبیر.
- فنتزمر، گ. (بی تا). پنج هزار سال پزشکی (ترجمه سیاوش آگاه). تهران: انتشارات علمی فرهنگی.
- کلاولین، م. (۱۳۷۴). گاليله (گوشه هایی از زندگی و آثار او). تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- معصومی، ع. (۱۳۷۸). فرهنگنامه چهرهای برتر علمی و فرهنگی تاریخ ایران. تهران: نشر آستان قدس رضوی.
- مولیائی، م. م. (۱۳۷۳). شرحی بر زندگانی دانشمندان برجسته تاریخ: ستارگان آسمان علم و ادب و هنر. تهران: نشر علم و ورزش.
- هلزی هال، ل. (۱۳۶۶). تاریخ و فلسفه علم. تهران: سروش (انتشارات صدا و سیما).

- Applebaum, W. ed. (2000). *Encyclopedia of the Scientific Revolution: From Copernicus to Newton*. New York: Garland.
- Cohen, H. (1994). *The Scientific Revolution: A Historiographical Inquiry*. Chicago: University of Chicago Press.
- Hall, A. R. (1983). *The Revolution in Science, 1500–1750*. New York and London: Longman.
- Henry, J. (2002). *The Scientific Revolution and the Origin of Modern Science*. Houndmills, England and New York: Palgrave.
- Rossi, P. (2001). *The Birth of Modern Science*. Translated by Cynthia De Nardi Ipsen. Oxford: Blackwell Publishers.
- Shapin, S. (1996). *The Scientific Revolution*. Chicago: University of Chicago Press,
- Taton, René, ed. (1964). *The Beginnings of Modern Science: From 1450 to 1800*. Translated by A. J. Pomerans. London: Thames and Hudson.

علم و دین Science and Religion

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:- حل تمرین:-
نوع واحد: اختیاری	پیشیاز: -

هدف درس :

بررسی و تحلیل فلسفی و تاریخی رابطه علم و دین

رئوس مطالب:

- مسائل متافیزیکی در مورد رابطه خدا و جهان: خدا و خلقت، خدا و اصل آنتروپیک، معجزه و مشیت و فضل الهی، طبیعت گرای و ضد طبیعت گرای (گرای و ضد طبیعت گرای)
- مسائل معرفت شناسی (مدل های معرفت علمی، مدل های معرفت دینی، عقلانیت علمی و عقلانیت دینی، زبان دین و زبان علم، ایمان و خرد)
- بررسی روابط علم و دین در الهیات مسیحی در قرون وسطی و دوره های جدید و معاصر: تعارض، استقلال، گفتگو یا همبستگی
- بررسی روابط علم و دین در الهیات اسلامی: تعارض، استقلال، گفتگو یا همبستگی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع :

ایان باربور، (۱۳۷۵). علم و دین، ترجمه بهاءالدین خرمشاهی، مرکز نشر دانشگاهی

- Barbour, I. (1997). Religion and Science: Historical and Contemporary Issues. San Francisco.
- Brooke, J. (1991). Science and Religion: Some Historical Perspectives . Cambridge .
- Brooke, J. (1991). Science and Religion: Some Historical Perspectives. Cambridge.
- Clayton, P. And Simpson, Z. (2006), The Oxford Handbook of Religion and Science. Oxford and New York.
- Clayton, P. (1997). God and Contemporary Science. Edinburgh.
- Davies, P. (1992). The Mind of God: Science and the Search for Ultimate Meaning. London.
- Ferngren, G. (2002). Science and Religion: A Historical Introduction.
- Iqbal, M. (2007). Islam and Science (Aldershot, 2002), and Science and Islam. Westport.

- Knight, D. And Eddy, M. (2005). Science and Beliefs: From Natural Philosophy to Natural Science. Aldershot.
- Lindberg, D. And Numbers, R. (2003). God and Nature: Historical Essays on the Encounter between Christianity and Science (Berkeley, 1986), and When Science and Christianity Meet. Chicago and London.
- Mcgrath, A.(1998). Science and Religion: An Introduction. Oxford.
- Moore,J. (1979). The Post-Darwinian Controversies: A Study of the Protestant Struggle to Come to Terms with Darwin in Great Britain and America, 1870–1900. Cambridge.
- Nasr, S. H. (1987). Science and Civilisation in Islam, 2nd edition. Cambridge.
- Peacocke, A. (2004). Creation and the World of Science: The Reshaping of Belief, revised edition . Oxford and New York.
- Polkinghorne, J. (1998). Theology and Science: An Introduction. London.
- Saliba, G. (2007). Islamic Science and the Making of the European Renaissance. Cambridge.
- Watts, F. And Dutton, K. (2006), Why the Science and Religion Dialogue Matters: Voices from the International Society for Science and Religion. Philadelphia and London.
- Wentzel, J. Huyssteen, v. (2003). Encyclopedia of Science and Religion. 2 vols. New York.

علم و اخلاق
Science and Ethics

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی و تحلیل فلسفی برخی مباحث نوین در علم از منظر اخلاق

رئوس مطالب:

- رویکردهای سنتی در اخلاق و نقد آنها (توسل به طبیعت گرایی، عقل گرایی، احساسات و تاریخ)
- رویکردهای نوین در قرن بیستم و نقد آنها
- مور و نقد طبیعت گرایی
- پوزیتیویسم منطقی و احساس گرایی اخلاقی
- اخلاق اگزیستانسیالیستی و تحلیل زبان اخلاق
- نظریه های پست مدرنیستی در اخلاق و تکثر گرایی و نسبی گرایی
- بررسی موردی سقط جنین و احکام آن
- کنترل جمعیت
- پیوند اعضا و خود کشی
- سلول های بنیادین و شبیه سازی
- نظریه های مجازات ، مجازات مرگ
- رهبری جنگ، تروریسم
- محیط زیست و طبیعت، حقوق حیوانات و منافع انسان
- حیات وحش و احتیاجات انسان، محیط زیست و احتیاجات انسان

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- ادوارد دز، پ. (۱۳۷۸). فلسفه اخلاق (ترجمه انشاء الله رحمتی). تهران: موسسه انتشاراتی تبیان.
- پالم، م. (۱۳۸۵). مسائل اخلاق (ترجمه علیرضا آل بویه). قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
- جمعی از نویسندگان. (۱۳۸۷). اخلاق کاربردی. قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
- ریچلز، ج. (۱۳۸۷). فلسفه اخلاق (ترجمه آرش اخگری). تهران: انتشارات حکمت.
- شهریار، ح. (۱۳۸۵). فلسفه اخلاق در تفکر غرب از دیدگاه مک اینتایر. تهران: انتشارات سمت.
- کی فرانکن، و. (۱۳۷۶). فلسفه اخلاق (ترجمه هادی صادقی). قم: انتشارات طه.
- گلستر، ه. (۱۳۸۵). درآمدی جدید به فلسفه اخلاق (ترجمه حمیده بحرینی). تهران: انتشارات آسمان خیال.
- هولز، ر. (۱۳۸۵). مبانی فلسفه اخلاق (ترجمه مسعود علیا). تهران: انتشارات قفوس.

مبانی فلسفی مکانیک کوانتومی ۱
The Philosophical Foundations of Quantum Mechanics (1)

تعداد واحد نظری: 2	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: نظری	حل تمرین:
	پیشنیاز: -

هدف درس :

ارائه نتایج فلسفی مکانیک کوانتومی با تاکید بر جنبه‌های معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی

رئوس مطالب :

- مقدمه‌ای بر منطق کلاسیک، فلسفه‌ی معرفت کلاسیک (با تاکید بر دکارت و کانت)،
- مروری بر مبانی فلسفی ریاضیات و فیزیک کلاسیک
- ریاضیات صوری، نظریه‌های گوناگون در فلسفه‌ی ریاضی
- مروری بر مباحث اصلی نظریه‌های نسبیت خاص و عام و مکانیک کوانتومی
- شناخت‌شناسی فیزیک: تعبیر در نظریه کوانتومی، تعبیر بوهمی و کپنهاگی
- منطق کوانتومی، فهم پذیری، تشخیص پذیری، وضعیت، علیت در مکانیک کوانتومی
- نقش مشاهده و تجربه در مکانیک کوانتومی،
- نظریه‌های شناخت در مکانیک کوانتومی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع :

- Omnes, R. ,(1999) Quantum Philosophy, Princeton University Press.
- Cushing, J. (1998) Philosophical Concepts in Physics, Cambridge University Press.
- Torreti, R. (1999) The Philosophy of Physics. Cambridge University Press.
- Lange, M. (2002) An Introduction to Philosophy of Physics, Springer.

مبانی فلسفی مکانیک کوانتومی ۲
The Philosophical Foundations of Quantum Mechanics (2)

تعداد واحد نظری: 2	تعداد واحد عملی: - حل تمرین:
نوع درس: نظری	پیشیاز: -

هدف درس :

تحلیل فلسفی نتایج مکانیک کوانتومی با دو رویکرد واقع گرایی و پادواقع گرایی

رئوس مطالب :

محدودیت‌های مفاهیم کلاسیک (واقعیت از منظر شهود بصری و تصور ذهنی)

جدایی ناپذیری و نامساوی بل

عینیت قوی و عینیت ضعیف، مسئله اندازه گیری و واقعیت تجربی در مکانیک کوانتومی

قوانین کلی و مسئله واقعیت در مکانیک کوانتومی و فیزیک کلاسیک

پادواقع گرایی، ابزارانگاری و عمل گرایی در مکانیک کوانتومی

اندازه گیری، و واهمدوسی، تبیین‌های کوانتومی از واقعیت ماکروسکوپی

نظریه دسپاینات در باره‌ی واقعیت مستور

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع اصلی :

- d'Espagant, B. (2006) On Physics and Philosophy, Princeton University Press.
- Cushing, J. (1998) Philosophical Concepts in Physics, Cambridge University Press
- d'Espagant, B. (1999) Conceptual Foundations of Quantum Mechanics, 4nd ed. Perseus Books, Reading Mass.
- Omnes, R. (1994) The Interpretation of Quantum Mechanics, Princeton University Press.

فلسفه اسلامی (۲)
Islamic Philosophy (2)

تعداد واحد نظری ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: فلسفه اسلامی ۱

هدف درس:

بررسی و تبیین مباحث وجود شناسی در حکمت صدرایی

رئوس مطالب:

- وجود و احکام آن
- ماهیت و احکام آن
- وجود فی نفسه و اقسام آن
- وجود فی غیره
- اصل علیت و ملاک نیازمندی معلول به علت (دید گاههای مختلف)
- قوه و فعل، حرکت
- وجود واجب و دلایل آن، اوصاف وجود واجب
- وحدت ذات و صفات

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- علامه طباطبایی، م. ح. (۱۴۱۵ه.ق). بدایه الحکمه. قم: موسسه نشر اسلامی.
- علامه طباطبایی، م. ح. (۱۴۱۵ه.ق). نهایه الحکمه. قم: موسسه نشر اسلامی.
- مطهری، م. (۱۳۷۵). شرح مبسوط منظومه. قم: انتشارات صدرا.
- مصباح، م. ت. (۱۳۷۴). آموزش فلسفه، تهران: سازمان تبلیغات اسلامی.

فلسفه ذهن Philosophy of Mind

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:- حل تمرین:-
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

تبیین و تحلیل برخی مباحث فلسفی در قلمرو فلسفه ذهن

رئوس مطالب:

- ذهن و بدن و دو گانه انگاری
- انواع دو گانه انگاری
- نظریه های این همانی
- رفتار گرایی
- کارکرد گرایی
- شرایط تفکر و آزمون تورینگ
- شعور و آگاهی
- علیت ذهنی
- حیث التفاتی
- مساله اراده آزاد

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع:

- جاناتان لو. (۱۳۸۹) مقدمه ای بر فلسفه ذهن. ترجمه امیر غلامی. تهران. نشر مرکز.
- چرچلند، پ. (۱۳۸۶). ماده و آگاهی (ترجمه امیر غلامی). تهران. نشر مرکز
- خاتمی، م. (۱۳۸۷). مقدمه فلسفه ذهن. تهران. انتشارات علم
- سرل، ج. (۱۳۸۸). فلسفه ذهن (ترجمه محسن ایزدی). شیراز. انتشارات مویذ.

- Armstrong, D. M. (1981) . The Nature of Mind. Oxford.
- Jackson, F. Braddon, D. (1996). Philosophy of Mind and Cognition. Blackwell

فلسفه منطق
Philosophy of Logic

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:- حل تمرین:-
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: منطق جدید ۱

هدف درس :

بررسی و تبیین برخی مقولات ویژه در فلسفه منطق

رئوس مطالب:

معنا شناسی ثابت های منطقی

معنا شناسی اسامی عام و اوصاف معین

معنا شناسی اسامی خاص

تئوری های معناداری (آرای گرایس، کواین، دیویدسون و دامت)

تئوری های صدق: تئوری مطابقت، تئوری هماهنگی، تئوری پراگماتیکی، تئوری زاید بودن و ...

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
*	-	*	*

منابع :

هاک، س. □ (۱۳۸۲). فلسفه منطق (ترجمه سید محمد علی حجتی). انتشارات کتاب طه.

Dummett, M. (1973) . Frege: Philosophy of Language. Duckworth.

Popper, K. (1954). Reference and Meaning in Ordinary language. Mind . Vo:l 63.

Russell,B. On Denoting. Mind. Vol :14.

Strawson, P.F. On Referring. Mind, Vol: 59

Kripki , S. Outline of a theory of Truth. Journal of Philosophy. Vol: 72

